

1. APRIL 1971

LETO V

ŠTEVILKA 4

DOSEŽENI REZULTATI POSLOVANJA V LETU 1970

Uspehi, kot si jih želimo še v prihodnje

Ob koncu februarja je bil sestavljen zaključni račun podjetja za leto 1970 in so bili tako zbrani vsi podatki, ki so nam potrebni za analiziranje doseženih rezultatov poslovanja, tako za celotno podjetje kot tudi za posamezne obrate. Vse zbrano gradivo je bilo obravnavano na sejah organov upravljanja v marcu. Smatramo za potrebno, da se z vsebino poročil o poslovanju razen članov organov upravljanja seznanijo tudi vsi drugi delavci podjetja, k čemur naj prispeva ta članek, v katerem navajamo le nekaj najznačilnejših podatkov.

Na osnovi predloga in sklepov samoupravljalcev je bil za leto 1970 sprejet plan proizvodnje in montažnih storitev v vrednosti 221.800.000 dinarjev. Planirana obveznost pa je bila preteklo leto presežena za 40,53 % ali za 89.894.219 din, saj znaša dejanska vrednost izvršenih montažnih del in proizvodnje 311.694.219 din. Navedeni podatek ni identičen s podatkom, ki smo ga objavili v drugi številki Glasnika, vendar smo že takrat bralce opozorili na možnost manjših sprememb. Sprejete planske naloge so brez izjeme presegle vsi obrati, kakor je razvidno iz tabele I, objavljene na srednji

strani.

Dosežena vrednost realizacije v preteklem letu pa je, primerjana z letom 1969, večja za 10,11 % ali za 28.624.540 din. Od skupno izvršenih vrednosti odpade

na eksterno realizacijo 89,5 % (ali 278.949.562 din), ostanek 10,5 % (ali 32.744.658 din) pa je interna oz. medobratna realizacija.

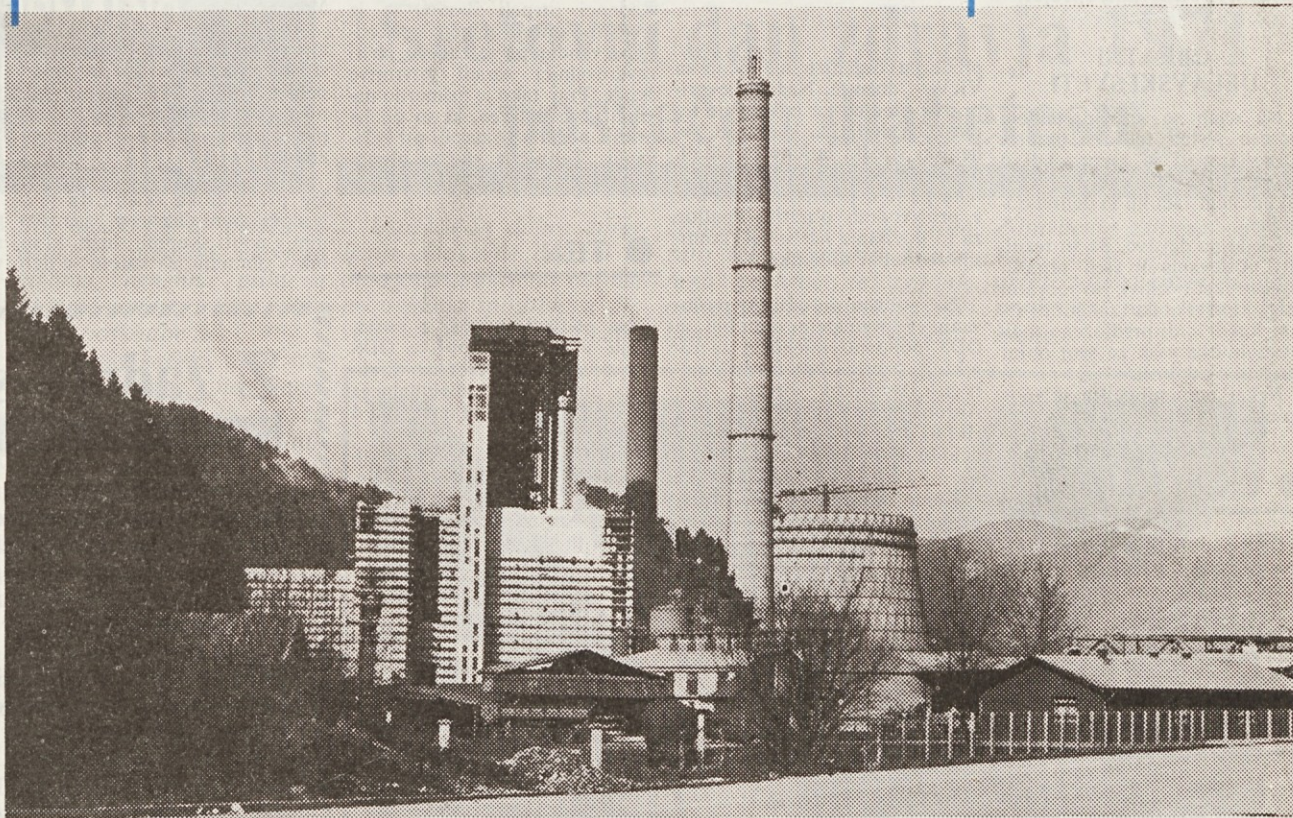
PRIHODNOST OBETA TEŽIŠČE KLIMATSKIM NAPRAVAM

Po posameznih vrstah dejavnosti se je vrednost izvršenih del preteklega leta v pri-

merjavi z letom 1969 povečala pri montaži centralne kurjave za 41,2 %, pri montaži vodovodnih instalacij za 39,3 %, pri montaži klimatskih naprav za 70,5 % in pri elektroinstalacijah za 50,6 %. Iz tega lahko zaključimo, da se največje razvoj-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Posnetek termoelektrarne v Šoštanju, v kateri izvajamo tudi visoko in nizko napetostno kompenzacijo

OB ZAKLJUČKU SEZONE

Še en lep uspeh smučarjev IMP

STRAN 8

Delo organov upravljanja

V preteklem obdobju so se sestali na sejah centralni delavski svet in vsi obratni delavski sveti.

Centralni delavski svet je na svoji seji dne 27. februarja obravnaval poročilo o zaključnem računu podjetja za preteklo leto ter predlog o delitvi dohodka.

Po daljši diskusiji je CDS zaključni račun in predloženo delitev dohodka načelno sprejel, s tem da bo o tem ponovno razpravljalo, ko bo izdelana analiza poslovanja in bodo o tem in o delitvi dohodka razpravljali obratni delavski sveti ter kolektivni izvršilni organi. Ugotovil je povsem zadovoljiv uspeh poslovanja, tako za podjetje kot celoto, kakor tudi za posamezne obrate. Natančnejše podatke o tem vsebuje poseben članek.

Hkrati je CDS odobril tudi zaključni račun počitniške skupnosti in sklenil, da se ugotovljeni primanjkljaj krije iz sredstev posameznih obratov, ki se določijo na osnovi ugotovitev, koliko delavcev iz posameznega obrata je koristilo usluge počitniške skupnosti.

Pri obravnavanju poslovanja enote za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami in stanovanji je CDS njen zaključni račun potrdil.

V nadaljevanju je CDS razpravljalo o določbah pravilnika o zaposlovanju delavcev v tujini in ga je z določenimi dopolnitvami sprejel.

OBRATNI DELAVSKI SVETI

Na sejah so se v preteklem mesecu sestali tudi vsi obratni delavski sveti in razpravljali o analizi poslovanja v letu 1970, o zaključnem računu in delitvi dohodka.

Glede na dejstvo, da so rezultati poslovanja v vseh obratih povsem zadovoljivi, so obratni delavski sveti tako zaključni račun kakor tudi predloženo delitev dohodka vsak za svoj obrat sprejeli in odobrili.

Nekaj pomembnejših sklepov posameznih ODS:

● CKV Ljubljana

ODS je potrdil predloženo delitev dohodka, s tem da se 25 % še neizplačanih sredstev za osebne dohodke preknjiži na sklad za investicije, preostali znesek presežnega dela osebnih dohodkov pa se izplača.

V okviru strokovnega izobraževanja delavcev je ODS sklenil

predlagati organiziranje tečaja za VKV – delavce. Nadalje je pripravil predlog za povečanje terenskega dodatka, ker so se življenjski stroški močno povečali, delovni pogoji monterjev na terenu pa so neprimerno slabši kot v proizvodnih obratih. Predlog za to povišanje naj sestavi komisija za osebne dohodke.

Na podlagi poročila o poslovanju v preteklem obdobju je ODS ponovno imenoval za direktorja obrata kot individualnega izvršilnega organa ing. Antona Zimo za nadaljnja 4 leta. Hkrati ga je za vestno in uspešno delo še posebej nagradil.

Glede na primanjkljaje, ki so se pokazali ob inventurnem popisu orodja, je ODS sklenil, da je izvesti inventurni popis vsega orodja tudi po posameznih gradbiščih in vsakega monterja posebej na novo zadolžiti za prevzeto orodje. Za vse orodje, ki se bo kot manjkajoče ugotovilo pri ponovni inventuri, pa bo obremenjen skladiščnik orodja.

● Elektromontaža

ODS je po poročilu o poslovanju v preteklem obdobju imenoval za direktorja obrata kot individualnega izvršilnega organa ing. Franca Kumšeta za nadaljnja 4 leta.

Iz sredstev obrata se plačajo delavcu Alojzu Kotniku stroški zdravljenja v zdravilišču, ki ga bo določil zdravnik.

● CKV Maribor

ODS je sprejel predlagano delitev dohodka, s tem da se povečajo sredstva za stanovanjsko izgradnjo od predvidenih 200.000 na 280.000 din.

Soglasno je ODS po poročilu o poslovanju v pretekli dobi imenoval za direktorja obrata kot individualnega izvršilnega organa Vlada Ulčarja za nadaljnja 4 leta.

Delavcem, ki so ob požaru na gradbišču v zdravilišču Slatina Radenci utrpeli škodo, se iz sredstev obrata plača odškodnina, vendar pa je zadevo javiti zavarovalnici zaradi povrnitve škode. Prav tako je primerno nagraditi vse delavce, ki so ob izbruhu požara pomagali pri reševanju. Tehnična služba obrata naj sestavi seznam teh delavcev.

● TEN

Na podlagi poročila o poslovanju v pretekli dobi je ODS imenoval Iva Povšeta za direktorja obrata kot individualnega izvršilnega organa za nadaljnja 4 leta.

Po predlogu mestnega sindikalnega sveta se pošljejo na preventivno letovanje naslednje delavke: Angelea Struna, Jelka Bobnar in Marinka Guček.

● CKV Koper

ODS je potrdil predlagano delitev dohodka po zaključnem računu za preteklo leto, s tem da se iz sredstev obrata odobri posojilo centralnim skladom podjetja v višini 400.000 dinarjev za dobo 1 do 2 let.

Po poročilu o poslovanju v preteklem obdobju je ODS imenoval Branka Štrkalja za direktorja obrata kot individualnega izvršilnega organa za nadaljnja 4 leta.

ODS je nadalje odobril denarno pomoč: Zvezi slepih v Kopru 1.000 din, Srednji zdravstveni šoli v Piranu 500 din, Splošni bolnišnici Koper za prispevek za nabavo opreme 1.000 din in

Krajevni skupnosti Črni kal 500 din kot prispevek za izgradnjo vodovoda.

● Skupne službe

ODS je potrdil zaključni račun za preteklo poslovno leto in predlagano delitev dohodka. Iz sredstev projektivnega biroja je bilo odobreno posojilo centralnim skladom podjetja v znesku 300.000 din.

Po poročilih o poslovanju, ki so jih podali, je ODS ponovno imenoval Alojza Kosija za direktorja finančno-računovodske službe, ing. Staneta Završnika za direktorja programsko-razvojnega biroja in ing. Jožeta Nagliča za direktorja biroja za dela v inozemstvu in blagovni izvoz kot individualne izvršilne organe.

Na priporočilo skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ljubljana, da podjetje IMP imenuje v svet skupnosti 2 člana, je ODS za člana sveta skupnosti imenoval Franca Ciuho in Majdo Seljak.

Po predlogu predsednika komisije za družbeni standard in stanovanjske zadeve v projektivnem biroju je ODS odobril stanovanjska posojila več delavcem projektivnega biroja v različnih zneskih.

V nadaljnjem je ODS na predlog predsednika sklenil, da se v bodoče vsem delavcem, zaposlenim v enoti skupnih služb, ki so bili v obdobju, za katero se deli

presežni osebni dohodek, več kot 3 mesece v boniškem starlezu, obračuna in izplača 50 % presežnega dela osebnih dohodkov, obračunanega po osnovi, ki bi veljala, če bi v resnici delali.

● Trata

ODS je potrdil poročilo o analizi poslovanja v preteklem letu ter predlagano delitev dohodka.

Ugotovljena in odobrena so bila sredstva za investicije v tovarni Trata in v livarni Ivančna gorica ter za stanovanjsko izgradnjo.

ODS je v nadaljnjem sprejel poročilo direktorja obrata o poslovanju v preteklem obdobju in o nadaljnjih perspektivah razvoja ter je imenoval Lada Mazovca za direktorja obrata kot individualnega izvršilnega organa za nadaljnja 4 leta.

Pregledati je cenik livarskih izdelkov in drugih artiklov in ga po možnosti vskladiti glede na povečanje cen reprodukcijskega materiala.

Za volitve članov sveta skupnosti zdravstvenega zavarovanja na območju občine Ljubljana-Siška je ODS imenoval 5 članov kolektiva, za območje občine Grosuplje pa prav tako 5 članov. Ti bodo skupno z delegati drugih organizacij volili člane sveta skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ljubljana.

Z zadnje seje CDS

Centralni delavski svet se je ponovno sestal na seji dne 30. marca in je podrobno obravnaval poročilo o analizi poslovanja celotnega podjetja in posameznih obratov ter je po ugotovitvi, da so o tem že razpravljali tudi vsi obratni delavski sveti, poročilo sprejel in potrdil.

Tudi predlagana delitev dohodka po zaključnem računu za leto 1970 je bila po daljši diskusiji in ugotovitvi, da so o tem že razpravljali vsi obratni delavski sveti, sprejeta.

Hkrati je CDS sprejel predloženi investicijski plan podjetja za leto 1971. O tem bomo podrobneje poročali v prihodnji številki Glasnika.

O poslovanju podjetja v preteklem letu, o težavah in problemih, ki so se pojavljali, ter o doseženih uspehih podjetja kot celote je poročal glavni direktor Stanko Krumpak.

Na podlagi tega poročila in po predlogih posameznih obratnih delavskih svetov je CDS nato potrdil imenovanja direktorjev posameznih obratov oz. strokovnih služb podjetja kot individualnih izvršilnih organov.

IMP GLASNIK izdaja delovna skupnost IMP – Industrijskega montažnega podjetja v Ljubljani. Izhaja mesečno v 3200 izvodih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Titova 37. Ureja uredniški odbor: Anton Gruden, Aleksander Herman, dr. Gabrijel Kržič, Valentin Mendiževac, inž. Janez Mihelčič, inž. Jože Naglič, Aleksander Perdan (odgovorni urednik), inž. Adolf Potokar, Aleksander Remec, Edvin Stepančič (glavni urednik), inž. Dušan Udovič, inž. Stane Završnik, Slavko Žagar, Tiska Tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani.

V LJUBLJANSKIH SINDIKATIH SESTAVLJEN

Načrt za javno razpravo o ustavnih spremembah

Mestni svet zveze sindikatov Ljubljana je na seji dne 24. marca 1971 razpravljal skupaj s predsedstvi mestnih odborov sindikatov strokovnih dejavnosti o načrtu organizacije javne razprave o ustavnih spremembah v ljubljanskih sindikatih in sprejel priporočilo o poteku razprav v mestnih odborih sindikatov strokovnih dejavnosti in v osnovnih organizacijah sindikata.

Koordinator javne razprave v ljubljanskih sindikatih je komisija za samoupravljanje pri Mestnem svetu zveze sindikatov, nosilce razprav v posameznih odborih sindikatov strokovnih dejavnosti pa določijo mestni odbori.

Komisija za samoupravljanje bo v sodelovanju s koordinacijskim organom pri SZDL in MK ZKS organizirala poseben seminar za kadre, ki bodo prevzeli funkcijo nosilcev razprav o ustavnih spremembah v delovnih organizacijah. Ob zaključku raz-

prave bo seja sveta zveze sindikatov oziroma predsedstva, na kateri bo podana analiza javne razprave v okviru poslovnih organizacij sindikata in mestnih odborov sindikata strokovnih dejavnosti.

Pobudniki za organizacijo raz-

prav v osnovnih organizacijah sindikata so mestni odbori sindikatov strokovnih dejavnosti in komisija za samoupravljanje pri Mestnem svetu zveze sindikatov Ljubljana.

Za pomoč pri organizaciji in izvedbi javne razprave v okviru osnovnih organizacij sindikata se formira pri Mestnem svetu zveze sindikatov Ljubljana posebna skupina družbeno političnih delavcev in strokovnih kadrov, ki bodo po potrebi in na željo izvršnih odborov sodelovali v teh razpravah.

Razprave v osnovnih organizacijah sindikata je treba organizirati povsod, kjer se pokaže interes članov. Razgovori morajo biti javni in po možnosti organizirani skupno z Zvezo komunistov in Zvezo mladine. Ob koncu vsakega sestanka mora pred-

sednik IO ali drug za to določen član izdelati poročilo o poteku razprave, iz katerega mora biti razvidno: število navzočih, število udeležencev v razpravi ter poklic oziroma delovno mesto predlagatelja. Vodja sestanka mora stališča, ki so jih oblikovali na razpravi, na koncu povzeti. Poleg večinskih stališč je treba v poročilu navesti tudi vsa ločena mnenja. Poročila bo zbiral komisija za samoupravljanje pri Mestnem svetu sindikatov Ljubljana, ki bo ob koncu razprave izdelala tudi analizo.

Predstavniki mestne organizacije sindikatov bodo sodelovali v delu koordinacijskega organa mestne konference SZDL, kakor tudi pri sklicu enotnega političnega zbora, s katerim naj bi zaključili razpravo v Ljubljani.

M. D.

Obvestilo

Vodstvo obrata CKV – Ljubljana obvešča monterje centralne kurjave, da imajo možnost zaposlitve v Zahodni Nemčiji pri firmi Rudolf Otto – Mayer v Duesseldorfu.

Zaželeno je, da bi prijavljenci poznali varjenje.

Odhod v Nemčijo bo predvidoma ob koncu prve polovice leta 1971.

Prijave sprejema splošna služba obrata CKV – Ljubljana ustno ali po telefonu na št. 321-043 int. 76.

Obvestilo ne velja za monterje klimatskih naprav.

Splošna služba obrata CKV – Ljubljana

NORMALNO ŽIVLJENJE TUDI DIABETIKU!

Svetovni dan zdravja 1971 posvečen diabetesu

Svetovni dan zdravja se po vseh državah praznuje vsako leto dne 7. aprila, in sicer pod pokroviteljstvom Svetovne zdravstvene organizacije (WHO). Ob tej priložnosti se svetovna javnost leto za letom seznaja s katerim od življenjsko pomembnih zdravstvenih problemov. Letos pa je svetovni dan zdravja posvečen diabetesu in ima za cilj, da zagotovi „normalno življenje tudi diabetiku“. Eden od razlogov za izbiro te teme je bilo tudi dejstvo, da prav letos praznujemo 50-letnico odkritja insulina, ki je bistveno in nujno potrebno farmacevtsko sredstvo za zdravljenje sladkorne bolezni.

Sladkorna bolezen je v glavnem dedna bolezen, prirojena motnja v presnovi ogljikovih hidratov in se navadno pojavi med 40. in 60. letom starosti. Do 20. leta oboli le kakšnih 20 odstotkov vseh diabetikov. Na pojav bolezni vpliva niz faktorjev iz zunanjega okolja: preveč kalorična hrana z obil-

lico sladkorja in maščobe, debelost, premalo telesnega gibanja, nenehna psihična obremenjenost, razna obolenja, poškodbe itd.

Podatki kažejo, da je število diabetikov v nenehnem porastu. V ZDA je npr. za sladkorno boleznijo bolnih kakšna dva odstotka prebivalcev. Zadnja leta je pogostnost sladkorne bolezni dosegla tudi v razvitih evropskih državah podobno višino. Strokovnjaki menijo, da se giblje število diabetikov v naši državi okrog enega odstotka, kar pomeni, da imamo kakšnih 200.000 diabetikov.

Sladkorna bolezen spoznamo predvsem po povišani količini sladkorja v krvi, ledvice izločajo s sečem tudi sladkor in povečano količino vode, bolnik je močno žejen, itd. Če sladkorne bolezni ne zdravimo, lahko letata kaj hitro privede do težkih komplikacij in invalidnosti, kot so slepota, obolevanje ledvic in živčnega sistema, kožna vnetja, predvsem pa okvare srca in ožilja.

Uspešno in dobro zdravljenje sladkorne bolezni pa omogoča praktično normalno delovno sposobnost človeka in skorajda normalno življenjsko dobo.

In ravno zato velja poudariti, kolikšnega pomena je zgodnje odkrivanje in pravilno zdravljenje sladkorne bolezni.

Zdravljenje zahteva od bolnika, da se mora dosledno držati zdravnikovih navodil, predvsem pa dietne prehrane.

Zdravljenje zahteva od bolnika, da se mora dosledno držati zdravnikovih navodil, predvsem pa dietne prehrane.

Večja storilnost v primernih delovnih pogojih: v tekstilni tovarni v Preboldu smo montirali razsvetljavo, prezračevanje in klima naprave

Uspehi, kot si jih želimo še v prihodnje

(Nadaljevanje s 1. strani)
ne možnosti za prihodnja leta pri instalacijah in proizvodnji klimatskih naprav. To potrjuje tudi dejstvo, da se je od leta 1965 dalje povečala vrednost montažnih del na klimatskih napravah za nad 452 %. Druge vrste montažnih dejavnosti pa iz-

kazujejo za pretečeno 6-letno obdobje nekaj manjše povečanje, in sicer:

- montaža centr. kurjave za 132,8 %
- montaža vodovodov za 86,4 %
- elektroinstalacije za 150,3 %

Povečanje vrednosti izvršenih del oz. proizvodnje je bilo v preteklem letu, napram letu 1969, doseženo tudi:

- v kovinsko predelovalni industriji za 27,1 %
- v industriji elektronaprav za 28,2 %
- v livarski industriji za 41,1 %
- v projektiranju za 44,2 %
- pri delu v inozemstvu na zahod. področju za 59,9 %

Omembe vredno je tudi dejstvo, da se je v zadnjih 6 letih povečala vrednost proizvodnje v kovinsko predelovalni industriji za 182 %, v proizvodnji elektronaprav za 149 %, pri projektiranju za 134 %, v investicijski dejavnosti v inozemstvu za 192 %, blagovni izvoz pa se je v tem obdobju povečal za 1.832 odstotkov.

Za pretečeno 6-letno obdobje je ugotovljeno, da se serijska proizvodnja obeh naših tovarnov mnogo hitreje razvija kot pa individualna, to pa je tudi v skladu z razvojnim programom obeh naših tovarnov.

REALIZACIJA NARAŠČALA MNOGO HITREJE KOT ŠTEVILO DELAVCEV

Povečane vrednosti dosežene realizacije v zadnjih 6 letih pa glede na istočasni porast cen niso zadosten dokaz za razvoj podjetja, zato je umestno, da posredujemo bralcem tudi podatke o stanju delovne sile v tem obdobju.

V letu 1965 so bili pri podjetju povprečno zaposleni 1.803 delavci, leta 1970 pa 2.326; povečanje znaša torej 29 % ali 523 delavcev. Povečanje je znašalo v montažni dejavnosti 33,8 %, v proizvodnji 29,2 %, v vseh ostalih dejavnostih pa 18,3 %. Na osnovi tega lahko zaključimo, da je podjetje doseglo viden

uspeh, saj se je vrednost realizacije povečala v zadnjih 6 letih za 162,3 % ob istočasnem povečanju števila zaposlenih le za 20,1 %.

REALNO ZA 4 DO 5 % POVEČANA PRODUKTIVNOST

Toda povrnimo se spet k podatkom iz preteklega leta. Za izvršitev planirane realizacije je bilo po planu predvideno 2.291 delavcev oz. 4.651.372 delovnih ur, dejansko pa je bilo zaposleno povprečno 2.326 delavcev, ki so opravili 4.962.122 delovnih ur. Plan delovne sile je bil torej presežen za 2 %, planirane ure pa za 6,7 %. Izvršitev plana delovnih ur po obratih je prikazana v tabeli II.

V tem pregledu so upoštevane tudi delovne ure uprave in programsko razvojne službe, kolikor se nanašajo na čisto razvojno delo. Navede-

Obrati	Realizacija (v tisočih din)		Indeks
	planirana	izvršena	
CKV Ljubljana	49.200	66.319	134,8
CKV Maribor	28.000	45.118	161,1
CKV Koper	9.900	16.647	168,2
Elektromontaža	46.100	71.401	154,9
TEN - skupaj	36.000	43.467	120,7
- jakli tok	25.000	29.296	117,2
- šibki tok	11.000	14.171	128,8
Trata - skupaj	34.770	40.761	117,2
- kov.ind.	24.600	27.995	113,8
- livarna	10.170	12.766	125,5
Projektivni biro	4.440	7.770	175,0
Avtopark	760	852	112,1
Program.razv.sl.	900	1.314	146,0
Zastopstvo A.L.	-	875	-
Delo v inozemstvu	11.730	17.170	146,4
Skupaj podjetje	221.800	311.694	140,5

Tabela II

Obrati	Delovne ure		Indeks
	planirane	izvršene	
CKV Ljubljana	911.180	967.885	106,2
CKV Maribor	539.823	598.947	111,0
CKV Koper	190.708	217.996	114,3
Elektromontaža	804.555	932.823	115,9
TEN - skupaj	717.986	726.341	101,2
- jakli tok	448.054	448.931	100,2
- šibki tok	269.932	277.410	102,8
Trata - skupaj	818.626	806.564	98,5
- kov.ind.	534.970	508.284	95,0
- livarna	283.656	298.280	105,2
Projektivni biro	143.745	147.158	102,4
Avtopark	25.410	24.571	96,7
Program.razv.sl.	24.141	25.402	105,2
Zastopstvo A.L.	19.590	20.672	105,5
Delo v inozem.-zahod	431.890	480.365	111,2
Delo v inozem.-vzhod	23.718	13.398	56,5
Skupaj	4.651.372	4.962.122	106,7

ne režijske ure so po planirane ključno razdeljene na posamezne obrate. Po planu je bilo predvideno 234.474 ur za upravo in 64.432 ur za razvoj, dejansko pa je bilo opravljeno na upravi 248.614 ur, na razvoju pa 63.352 ur. Navedene režijske ure so v skupnem seštevku nasproti planu presežene za 4,4 %.

Primerjava indeksov izvršene realizacije po vrednosti nasproti planu in indeksov izvršenih ur nasproti planiranim nam pove, da je znašal dejanski presežek vrednosti dosežene realizacije napram planirani 31,73 %. Planska naloga je bila torej vidno presežena in če bi med letom ne prišlo do občutnega povečanja cen, bi lahko trdili, da je bila produktivnost za 31,73 % večja od planirane. Znano pa je, da so se cene nekaterih vrst

materiala povečale za povprečno 15 %, prav tako pa so bili tudi osebni dohodki za povprečno 12 % višji od planiranih, zato so se temu dejstvu morale prilagoditi tudi cene naših montažnih storitev in proizvodov. Kljub temu pa lahko ugotovimo, da se je produktivnost povečala za 4 do 5 %, kar je gotovo zelo zadovoljiv uspeh.

Planirane obveznosti glede doseganja realizacije, analizirane po gornjih kriterijih, so po posameznih obratih, izraženo v odstotkih, dosežene takole:

CKV Ljubljana	126,9
CKV Maribor	145,2
CKV Koper	147,1
Elektromontaža	133,6
TEN	119,4
Trata-kov. ind.	119,8
Livarna	119,4
Iv. gorica	119,4
Projekt. biro	171,0
Avtopark	115,9
Razvoj	138,7
Delo v inozem.	131,6
Skupaj podjetje	131,7

Pregled nam pove, da so vsi obrati planske obveznosti zadovoljivo izvršili.

Razmerje med opravlenim proizvodnim in režijskim delom, izkazanim v urah, je znašalo v preteklem letu 72:28, kar je od planirane slabše za 0,73 %, za kolikor se je povečalo delo v režiji. Doseženi rezultat pa je tudi slabši kot leta 1969, in sicer za 0,77 %. Zaključek

teh ugotovitev naj bo takšen, da mora v bodoče število proizvodnih delavcev naraščati hitreje kot pa število režijskih delavcev.

NAŠE TERJATVE DO KUPCEV V STALNEM PORASTU

V preteklem letu je bilo v zvezi s terjatvami, ki jih je imelo podjetje napram kupcem, vplačano na naš žiro račun 235.105.247 din ali dnevno povprečno 775.925 din. Dnevni priliv sredstev je bil pretečeno leto za 45 % višji kot pa leta 1969. Razumljivo je, da je moralo podjetje na drugi strani iz prejetih sredstev poravnati sproti tudi svoje obveznosti do dobaviteljev, katerim je bilo v teku leta nakazano 151.222.106 din ali dnevno povprečno 499.083 din. Povprečna dnevna poravnava obveznosti je bila v preteklem letu za 47 % večja kot v letu 1969.

Podatki letne analize kažejo, da so odstotki plačane realizacije v posameznih tro-mesečjih približno enaki odstotkom fakturirane realizacije, kar je videti iz objavljenega pregleda.

Kljub sorazmerno ugodnemu prilivu sredstev na žiro račun, pa naše terjatve do kupcev stalno naraščajo in so znašale ob zaključku leta 64.278.206 din.

TUDI PRI PORABI DELOVNEGA ČASA UGODNEJŠI KAZALNIKI

Podrobnejša analiza razpoložljivega delovnega časa za leto 1970 pokaže, da je bilo od skupnega možnega števila delovnih ur izgubljenih 322 ur na enega delavca, v letu 1969 pa je ta izguba znašala 326 ur ali 1,4 % več. Na enega zaposlenega delavca je odpadlo v povprečju naslednje število izgubljenih delovnih ur (prvo število se nanaša na leto 1969, drugo pa na leto 1970):

- za plačane praznike 58–56
- za plačane dopuste 145–142

- za bolezni do 30 dni 80–77
- za bolezni nad 30 dni 31–39
- za druge izostanke 12–8

Iz navedenega je razvidno, da so vsi kazalniki iz leta 1970 za podjetje ugodnejši, kot pa so bili v letu 1969.

Bistvena odstopanja od plana in dosežkov v letu 1969 pa so ugotovljena pri izvršenem delu preko rednega delovnega časa (nadure). Po planu za leto 1970 je bilo predvideno 426.360 nadur, dejansko pa je bilo izvršenih 691.461. Povprečno je vsak delavec podjetja opravil 297 nadur, planirali pa smo jih 162; presežek znaša torej 83,5 %. Za 21,5 odstotka pa je bilo izvršenih nadur na 1 delavca v letu 1970 več kot pa leta 1969. Delo preko rednega delovnega časa se je moralo obdobju uvajati zaradi kratkih izvršilnih rokov montažnih del oz. dobav. proizvodov, potrebne dodatne delovne sile ustreznih kvalifikacij pa podjetje ni moglo dobiti. Upravičenost dela v nadurah pa je podana tudi v doseženi višji realizaciji in dohodku s tem v zvezi.

UTEMELJENO POVEČANJE OSEBNIH DOHODKOV

Povprečni mesečni neto osebni dohodek je znašal za 182 ur dela 1752 din in je bil torej za 22,4 % višji kot leta 1969. Navedeno povprečje pa ne vsebuje tistega dela osebni dohodkov, ki jih delavcem še izplačan iz doseženega dohodka preteklega leta kot giblivi del. Na osnovi povprečnega števila zaposlenih delavcev izračunan neto osebni dohodek pa je znašal za celotno podjetje 2003 din in je višji kot

- za bolezni do 30 dni 80–77
- za bolezni nad 30 dni 31–39
- za druge izostanke 12–8

CKV Ljubljana	20,5
CKV Maribor	26,8
CKV Koper	22,1
Elektromontaža	23,6
TEN	19,2
Trata - kov. ind.	22,8
Livarna	17,8
Iv. gorica	31,5
Projekt. biro	21,0
Avtopark	21,8
Program.razv.sl.	25,3
Uprava	25,3

Po podatkih republiškega statističnega zavoda znaša povprečno povečanje osebni dohodkov v preteklem letu 21 % v primerjavi s letom 1969. Tako je lahko ugotoviti, da je naše odstotno povečanje osebni dohodkov v primerjavi z republiškim docela utemeljeno.

DOSEČI VIŠJE KOLIČNIKE OBRAČANJA IN ZNIŽATI ZALOGE

Za uspešno poslovanje podjetja je zelo pomembna vezava obratnih sredstev v zalozah reprodukcijskega materiala, polizdelkih, gotovih izdelkih, nedovršeni proizvodnji in orodju ter inventarju. Na osnovi analize je ugotovljeno, da so se povprečne mesečne vrednosti zaloz v preteklem letu povečale za 16,1 % v primerjavi s letom 1969. Po posameznih vrstah pa je odstotno povečanje ali znižanje povprečnih mesečnih zaloz naslednje:

- pri reprodukcijskem materialu – večje za 29,5 %
- pri polizdelkih – večje za 19,2 %
- pri gotovih izdelkih – večje za 7,1 %

Četrtoletje 1970	Odstotki letne realizacije	
	fakturirane	plačane
I.	17,8	17,4
II.	25,1	25,1
III.	26,4	26,0
IV.	30,7	31,5
Skupaj	100,0	100,0

- pri nedovršeni proizvodnji – večje za 17,4 %
- pri orodju in inventarju – manjše za 24 %

Povprečna mesečna vrednost vseh zaloz je znašala preteklo leto 36.697.652 din in so bile torej napram letu 1969 višje za 5.100.159 din. Vsi obrati morajo biti tako usmerjeni k občutnemu znižanju zaloz, da se s tem sprostijo obratna sredstva za druge namene.

Posebno pozornost morajo obrati v bodoče posvečati tudi vračanju neporabljenega materiala z gradbišč oz. ljenjo je, da so prav ti stalni stroški v večji ali manjši s tem nastajajo po nepotrebnem sorazmerno visoki transportni stroški, ki jih je mogoče z dobro pripravo dela znižati na kar najmanjšo mero. V preteklem letu je znašala vrednost tako vrnjenega materiala 6.917.819 din, kar pomeni 4,39 odstotka vrednosti od skupno vgrajenega materiala. V letu 1969 je znašal ta odstotek 5,76, kar pomeni za preteklo leto precejšnje izboljšanje, vendar z doseženim uspehom še ne smemo biti zadovoljni.

Za dobro gospodarjenje so velikega pomena tudi količniki obračanja naložb v zalozah, terjatvah in osnovnih sredstvih. Z analizo za leto 1970 so ugotovljeni naslednji količniki obračanja:

- za reprodukcijski material 8,8
- za polizdelke 16,5
- za nedokončano proizvodnjo 18,5
- za gotove izdelke 22,2
- za terjatve 4,7
- za skupne 3,0
- obratne naložbe 7,4
- za osnovne naložbe 2,1
- za celotne naložbe 2,1

Navedeni količniki nam povedo hitrost obračanja posameznih vrst naložb. Zato mora biti bodoča naloga vseh obratov in strokovnih služb: doseči čim višje količnike, saj je vsakomur jasno, da je od hitrosti obračanja razpoložljivih sredstev v marsičem odvisen poslovni uspeh podjetja.

IZBOLJŠATI PLANSKO DISCIPLINO

Primerjava posameznih vrst planiranih stroškov z dejanskimi kaže sicer precejšnje povečanje, vendar moramo pri tem upoštevati tudi dejstvo, da je bila dosežena občutno večja realizacija od planirane. Z analizo je ugotovljeno, da so se dejanski stroški napram planiranim povečali v manjši meri, kot pa se je povečala realizacija. Dosežen je za 8,8 odstotkov boljši rezultat od planirane. Nastali prihranek odpade predvsem na stroške materiala in osebne dohodke, v manjši meri pa na druge stroške.

Uspeh pa bi bil lahko še boljši, če bi obrati posvečali med letom več pozornosti tistim stroškom, ki so neodvisni od obsega izvršenih del oz. proizvodnje. Ugotovljena je, da so prav ti stalni stroški v večji ali manjši meri preseženi skoro pri vseh obratih, do česar pa pri določenih planski disciplini ne bi smelo priti.

DOSEŽENI CELOTNI DOHODEK IN NJEGOVA DELITEV

Razumljivo je, da vsakega člana delovne skupnosti zanima doseženi celotni dohodek in njegova delitev, posebno z ozirom na stabilizacijske ukrepe v gospodarstvu.

Za preteklo leto smo planirali 218.509.565 din celotnega dohodka, dejansko pa smo ga dosegli 309.350.605 din (v obeh navedenih zneskih ni upoštevana investicijska dejavnost v inozemstvu). Plan je bil torej presežen za 41,6 % ali za 90.841.040 din. Za doseženi dohodek so bila porabljena

– CKV Ljubljana	1, 264.631 din
– CKV Maribor	731.567 din
– CKV Koper	325.246 din
– Elektromontaža	1.221.478 din
– TEN	333.112 din
– Trata z Iv. gorico	370.000 din
– Projekt. biro	213.368 din
– Skupne službe	462.686 din

Razdeljena sredstva predstavljajo bruto osebne dohodke, v katerih sta upoštevana tudi 4 %-ni stanovanjski prispevek in 1 %-ni prispevek za obnovo Skopja. Datum izplačila in število obdobjev za izplačilo preseženega dela osebni dohodkov še nista določena.

Analiza poslovanja in delitve dohodka vsebujeta še niz

sredstva (za material, storitve, dnevnice, terenske dodatke, nagrade vajencem, amortizacijo, razne druge stroške in izredne izdatke) v vrednosti 191.130.245 din, kar je za 39 odstotkov več, kot je znašal plan. Po odbitku porabljenih sredstev od celotnega dohodka je ostalo še 118.220.360 din dohodka, ki je od planiranega večji za 46,1 %.

Iz doseženega dohodka je podjetje dolžno najprej izločiti sredstva za kritje pogodbenih in zakonskih obveznosti, ki so znašale za preteklo leto 9.067.875 din in so višje od planiranih za 19,5 %. Ostanek dohodka, ki je še na voljo podjetju v znesku 109.152.485 din, je razdeljen v smislu pravilnika o delitvi dohodka in po sklepu centralnega delavskega sveta na osebne dohodke in bruto sklade v razmerju 80:20. Na osnovi tae delitve je ostalo obratom še nekaj sredstev za izplačilo preseženega dela osebni dohodkov in 70 % sredstev, namenjenih za sklade. Po določenih pravilnika o delitvi osebni dohodkov in po sklepih samoupravnih organov je od skupnih sredstev, namenjenih za osebne dohodke, za držano za rezervni sklad osebni dohodkov 2.535.928 din, kar predstavlja 3 % letnih bruto osebni dohodkov, izplačanih za leto 1970.

Presežni del bruto osebni dohodkov, ki bo delavcem še izplačan po zaključnem računu za leto 1970, znaša 4.922.088 din. Navedeni znesek je razdeljen na posamezne obrate v razmerju doseženega poslovnega uspeha:

drugi podatki, ki so v članku izpuščeni zaradi omejenega prostora, vendar sem mnenja, da so navedeni kazalniki zadosten dokaz uspešnega poslovanja vseh obratov in tudi podjetja kot celote. Prav gotovo je želja nas vseh, da bi bilo to leto in vsa naslednja leta tako uspešna kot je bilo preteklo.

A. R.

S SEMINARJA ZA DRUŽBENO-POLITIČNO IZOBRAŽEVANJE

Kadrovska služba — njene naloge in delovni postopki

V centru za družbeno-politično izobraževanje pri Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani je bil v času od oktobra do decembra 1970 tritedenski seminar s širšim programom za vodstvene in strokovne delavce kadrovske službe v gospodarskih organizacijah. S tega seminarja prinašamo nekaj načelnih miselnosti o kadrovske službi, njenih nalogah in delovnih postopkih.

Če želimo prikazati naloge kadrovske službe v večjem podjetju, moramo najprej poudariti strokovno zasedbo v tej službi. Brez zadovoljive strokovne zasedbe v kadrovske službi si tudi ne moremo zamišljati izvedbe nalog, ki niso majhne, hkrati pa zelo pomembne. Želeti je, da bi tukaj sodelovali: psiholog, sociolog, inženir za varnost pri delu, industrijski pedagog, referenti z ustreznimi srednjimi šolskimi izobrazbo ter primerna administracija.

VRSTA PRIPRAV
ZA SIGURNEJŠE
PLANIRANJE

Startna naloga je ureditev natančne personalne evidence s čim širšimi podatki zaposlenih. Kakor hitro je to delo zadovoljivo opravljeno, si mora kadrovska služba ustvariti tesno povezavo z glavnimi službami v podjetju. Tu omenjamo predvsem tehnično službo, pravno in analitsko službo ter komercialno in finančno.

Že v samem začetku delovanja si moramo ustvariti pregled nad tržiščem delovne sile ter ugotoviti tudi njeno ceno. Od tega bodo v marsičem odvisne naše naloge, metode dela in postopki. Sedaj lahko preidemo na seznanjanje s proizvodnim planom ter ugotavljanje delovnih programov. Tu se nam takoj pokažejo neodložljive naloge na področju tekočega planiranja.

Zadovoljitev spornih potreb po kadrih še ni pravo planiranje. Da bi si ustvarili pogoje za planiranje, moramo pričeti s temeljitejšo analizo sprememb, ki nastopajo pri kadrih. Pregled starostne strukture v organizaciji nam daje marsikatero zanimivo podatke — opozorila. Ugotovitev kvalifikacijske strukture po dejanskem stanju izobrazbe in po dejanski zasedbi delovnih mest odpira serijo novih nalog pri kadrovanju. Razčlenitev fluktuacije delovne sile za določeno obdobje izkazuje nove pokazatelje, mimo katerih ne moremo, če želimo sigurnejše planirati. Tako dobljeni podatki dajejo širino problematike in možnosti, o katerih nato lahko razpravljajo in sklepajo pristojni organi v podjetju.

Cim prenesemo naše naloge na področje nagrajevanja, se nam sprožijo živi problemi in široko torišče dela, ki je nenehno prisotno pri delu kadrovske službe. V sistemih nagrajevanja iščemo možnost ureditve plačila po

delu. Politike nagrajevanja pa ne moremo uspešno usmerjati, če nismo dobili popreje dovolj ustreznih podatkov v lestvici zaposlenih in razporedu notranje strukture kadrov. Jasna nam morajo biti delovna mesta in profili poklicev.

Ugotavljanje delovne klime znotraj formalnih in neformalnih grup ter njihovega vedenja in vplivanja nam odpira nova področja delovnih odnosov, ki narokujejo marsikatero posege v notranjo organizacijo, vse tja do ustreznih premestitev in razporeditev kadrov. Da pridemo do pravih rezultatov, se moramo posluževati preizkušenih tehnik (ankete, intervjuji). Za dobro sestavo, izvedbo in interpretacijo anketnih rezultatov potrebujemo strokovnjake.

ANALIZA IN OPIS
DELOVNIH MEST

Za ureditev ustrezne sistemizacije delovnih mest ne moremo mimo naloge, ki nas vodi v analizo delovnih mest. S to analizo ugotavljamo delovne naloge, potrebna znanja, telesne in duševne sposobnosti ter okolje, v katerem delajo zaposleni. Ceravno je to delo dolgotrajno, je pa zato koristno. Taka analiza dobro služi za boljše nagrajevanje, bolje smo seznanjeni s pogoji dela, na tej osnovi sigurnejše planiramo, vemo za podatke o objavljanju prostih delovnih mest, uspešneje lahko vodimo razgovore, povezava z zdravstveno službo je tesnejša, profili delovnih mest so jasnejši. Premeščanje delavcev na druga delovna mesta je sigurnejši in hitrejši. Izvemo, kje lahko zaposluje mladino, žene, inva-

lide, itd. Natančno lahko postavimo sugestije izobraževanja v centru, ker vemo tudi za potrebna znanja, posebno za manjkajoča. Imamo tudi pregled, na katerih delovnih mestih najpogosteje prihaja do nesreč in poklicnih obolenj. Končno pa se iz take analize predvsem ve, kaj mora posameznik delati.

Analiza delovnega mesta nam daje novo nalogo: opis delovnega mesta. V tem opisu ugotavljamo dejanske sposobnosti, ki jih mora imeti zaposleni: senzorne, psihomotorne, mentalne, karakterne, telesne in zdravstvene. Iz take analize in zahtev prihajamo do odločitve, kakšne vrste poklicev oziroma profilov kadrov potrebujemo. Zvemo, ali gre za ozki profil, široki profil, profil tehnika, profil inženirja, diplomiranega inženirja, ali profil magistra. Torej, ko smo ugotovili delovna mesta, poklice, strokovno izobrazbo, strokovno usposobljenost in to uskladili z nomenklaturjo in profili poklicev, lažje pridemo do sistemizacije. Dobljene ugotovitve primerjamo s celotno dejavnostjo gospodarske organizacije.

SMERNICE ZA DOBRO
NACRTOVANJE KADROV

Kadrovska služba se mora povezovati tudi z zunanjimi dejavniki: zavodi za zaposlovanje, poklicnimi posvetovalnicami, poklicnimi šolami, srednjimi šolami in fakultetami. Tudi tu je področje nalog pri zagotavljanju ustreznih kadrov za potrebe gospodarske organizacije. Tako opravljene naloge v kadrovske službi dajejo možnost dobrega načrtovanja kadrov.

Zakonodaja poslovanja, predpisi, tolačenja in drugi zunanji vplivi pogostokrat naredijo kadrovske službe togo. Prav zaradi tega velja princip, da mora biti kadrovska služba v svojem delovanju prožna in neposredna. Le na teh konceptih postavljena kadrovska služba dobi pravo mesto v podjetju.

Samoupravljanje nastopa kot določen moment v mlajši zgodovini naše države in uprave. Temu primerno mora iskati kadrovska služba svoje metode dela. Prihaja gojena in uglašena mora biti na obstoječe kriterije in vrednote, nje ter upoštevati obstoječe stanje v gospodarski organizaciji. To ni majhna naloga.

Med dolžnostmi, ki jih priporočamo kadrovske službi, sodi tudi ocenjevanje celotnega dogajanja v podjetju. Vedeti moramo, po kakšnem tipu gospodarske organizacije dela, upravlja in vodi dejavnost. Kadrovska služba ne more mimo dejstva, kakšnem okolju deluje podjetje. Gre za to, ali je to okolje sigurno ali nesigurno. Zato tudi gospodarska in politična gibanja dajejo smernice in vsebino delu kadrovske službe. Iz tega sledi nujnost prilagajanja obstoječim razmeram pri vplivanju na izboljšanje ekonomsko-gospodarskega položaja v podjetju.

Kasko zavarovanje

V nekaterih prejšnjih številkah Glasnika smo v glavnih obrih prikazali zavarovanje zoper požar in nekatere druge nevarnostne okoliščine ter zavarovanje proti vplomu in ropu.

Nadaljnja pomembna vrsta zavarovanja je avtomobilsko kasko zavarovanje, ki obsega zavarovanje avtomobila, prtljage potnikov v avtomobilu ter nezgodno zavarovanje voznikov in potnikov.

Pri kasko zavarovanju je zavarovana nevarnost poškodovanja, uničenja in izginitve zavarovanega vozila in njegovih delov, ki so v njem zaklenjeni ali na njem pritrjeni, če nastane poškodovanje ali uničenje zaradi prometne nezgode ali nezgode sploh, tj. nepričakovane, presenetljivega dogodka, ki deluje od zunaj, neodvisno od zavarovalne ali voznikove volje, nenadno, neposredno in z mehanično silo na vozilo.

Zavarovana je nadalje nevarnost požara, potresa, strele, eksplozije (od zunaj), viharja, toče, snežne lavine, padca letala, nevarnost poškodovanja zaradi manifestacij, nevarnost tatvine in ropa ter zlonamernih ali objestnih dejanj oseb, ki nimajo upravičenega opravlja z vozilom.

Zavarovalnica jamči tudi za škodo, nastalo pri reševanju (pri izvlečenju in prevozu poškodovanega vozila od mesta nesreče do najbližje delavnice), za stroške, nastale pri zavestnem ukrepanju za preprečevanje in zmanjšanje škode ter pri čiščenju kraja nesreče in odvoz ostanke vozila do najbližjega mesta, kjer je dovoljeno odlaganje.

Zavarovalnica pa ne jamči za škodo, nastalo potem ko je bilo vozilo mobilizirano ali oblastveno zaseženo; nadalje, če gre za uničenje samo kolesnih gum, amortizerjev in vzmeti in torej na vozilu ne nastanejo hkrati še druge poškodbe; ne jamči za obratovalno škodo kot posledico poškodovanja vozila (na primer poškodovanje ležajev v posledici prometne nezgode, pri kateri je bil prizadet karter in je izteklo olje).

Posebno premijo pa je treba plačati in torej ne zadostuje običajno zavarovanje kaska: če se zavaruje vozilo za škodo, nastalo pri akti vni udeležbi na tekmovalnih; za škodo zaradi poplave; za škodo, nastalo v času, ko je vozilo oddano v najem brez voznika, če je to storjeno obrotoma (rent-a-car) in za škodo, do katere pride zunaj Evrope oziroma

izven naše države, če je vozilo zunaj države več kot en mesec.

Sklenitelj zavarovanja izgubi pravico do odškodnine: če upravlja vozilo brez vozniškega dovoljenja, ki je predpisano za to vozilo, ali če je v času prometne nezgode kot voznik pod vplivom alkohola (0,5prom. redukcijski snovi v krvi; če je alkoholet pozitiven, pa ne poskrbi za krvno analizo; če se po nesreči izmakne preiskavi, pri čemer se v vsakem primeru šteje, da se izmika preiskavi, če nezgode takoj ne prijavi milici).

Zavarovavec nima pravice do odškodnine, če vozilo tehnično ni v redu oziroma ni varno za promet ali če pride do nezgode ob voznikovem drznem tveganju (prehitevanje v nepreglednem ovinku, v koloni ali v megli, divja vožnja v strnjem naselju in podobno).

Ce sklene kasko-zavarovanje podjetje, pa nastaja škoda pri vožnji njenega voznika, zavarovalnica podjetju povrne škodo; ima pa regresni zahtevek zoper voznika, če bi se izkazalo, da je vozilo pod vplivom alkohola, prehitelo v nepreglednem ovinku, v megli itd.

Zavarovalnica povrne škodo, ugotovljeno po nabavni vrednosti vozila oziroma posameznih sestavnih delov z odbitkom amortizacije zaradi tehničnih in ekonomskih faktorjev (zastarelosti in obrabe). Če ni posebej

dogovorjeno, z zavarovanjem vozila ni krita škoda na dodatni opremi (npr. radio aparat v vozilu).

V primeru tatvine vozila mora sklenitelj zavarovanja vozilo prevzeti, če se vozilo izsledi pred iztekom enega meseca po izvršeni tatvini; če je vozilo kakorkoli poškodovano, zavarovalnica obračuna nastalo škodo. Če pa se vozilo ne izsledi v teku enega meseca, ima sklenitelj zavarovanja pravico zahtevati, da mu zavarovalnica obračuna škodo, kot da gre za popolnoma uničeno vozilo; seveda pa ima sklenitelj zavarovanja tudi pravico, da prevzame ukradeni vozilo in da zahteva od zavarovalnice obračun nastale škode.

Posebno zavarovanje prtljage potnikov v avtomobilih se nanaša samo na stvari osebne uporabe, ki jih imajo voznik in potniki v zavarovanem vozilu ali na njem. Ne štejejo se za prtljago denar, vrednostni papirji in druge listine. Nakit in stvari iz plemenitih kovin so zavarovane do 1/4 zavarovalne vsote, največ pa do 500 N-din.

Posebno nezgodno zavarovanje voznikov in potnikov se lahko sklene ne glede na zdravstveno stanje, splošno delovno zmoglost in starost. Zavarovane so osebe v takšnem številu, kakor je navedeno v polici, če pa so navedene imenoma, so zavarovane samo tiste osebe. G. K.

Vaje enot civilne zaštite v naravi

Aktualno

Obrambne priprave dolžnost nas vseh

Obrambne priprave imajo namen pripraviti celotno prebivalstvo na splošni ljudski odpor v primeru vojne. Prek le-tega naj bi zagotovili vse možne oblike odpora pred morebiti močnejšim sovražnikom.

Najvidnejše oblike obrambe so:

- oboroženi boj
- preskrbovanje
- civilna zaščita.

Te oblike odpora mora zagotoviti sleherni prebivalec oz. vsi dejavniki naše družbe. S tem v zvezi se morajo tudi delovne in druge organizacije vključiti v vse oblike odpora. V oboroženi boj podjetja se vključujejo tudi teritorialne enote. Zaradi zagotovitve preskrbovanja je podjetje dolžno izvesti ustrezne priprave za delovanje v vojnih razmerah.

Za zaščito delavcev in materialnih sredstev pred vojnimi akcijami in posledicami drugih morebitnih nesreč pa mora podjetje zagotoviti izvedbo zaščitnih in reševalnih ukrepov. To pomeni, da mora imeti svoje enote civilne zaštite. Zato je že izdelan načrt za zagotovitev delovanja v vojnih razmerah in tudi za izvedbo zaščitnih in reševalnih ukrepov, nadalje so že ustanovljene enote civilne zaštite. V zadnjem času pa je težišče na ustanovitvi enot teritorialne obrambe in specializiranih enot za mestno področje.

Delovna organizacija mora vse priprave obdelati tudi v svojih samoupravnih aktih: statutu in pravilnikih za narodno obrambo ter čuvanje tajnosti, ki sta že v izdavi. Za izvedbo vseh prijav so potrebna tudi precejšnja finančna sredstva, ki so predvidena z načrtom obrambnih priprav za obdobje 1970 – 1975.

Te priprave so v našem podjetju zasnovane že dalj časa, vendar se je konkretno delo pričelo šele ob koncu preteklega leta zasedbo delovnega mesta za področje narodne obrambe. Zavedati pa se moramo, da so obrambne priprave dolžnost celotnega kolektiva, pri čemer nosijo še posebno odgovornost samoupravni organi, vodstveni delavci in družbene organizacije v podjetju. Pri izvedbi priprav so določene težave zlasti pri kadrovanju v enote civilne zaštite, predvsem zaradi sorazmerno mladih zaposlenih ljudi. Čeprav ni nobene nevarnosti, pa moramo biti na vojno pripravljeni, prav tako pa tudi na kako hudo in obsežnejšo nesrečo; to pripravljenost pa bomo dosegli le, če bomo v teh naporih sodelovali po svojih močeh prav vsi, pri čemer nas mora stalno spremljati misel, da nesreča nikoli ne počiva.

E. Ž.

POGLAVITNA FUNKCIJA VARSTVA PRI DELU JE

Ustvarjanje varnih delovnih pogojev

V naslednjih številkah našega Glasnika naj bi se zvrstilo nekaj aktualnih tem s področja varstva pri delu. Za začetek si pogledimo nekaj splošnih načel o varstvu pri delu, v naslednjih temah pa nameravamo obdelati povsem praktične teme, s katerimi se srečujemo pri vsakodnevnem delu.

Temeljni zakon o varstvu pri delu (TZVD), ki je stopil v veljavo v začetku leta 1965, opušta stari pojem „higiensko in tehnično varstvo“ (HTV). Ta pojem je pač ustrezal definiciji, ki jo je prinesel zakon o delovnih razmerjih v letu 1957 in po katerem se varuje zdravje in življenje delavcev pred poškodbami pri delu ter pred poklicnimi in drugimi boleznimi s higienskimi in tehničnimi varstvenimi ukrepi. Vidimo torej, da je izhodišče ureditve varstva pri delu po tem zakonu dokaj ozko, dočim je TZVD postavil precej širše in obsežnejše izhodišče ureditve, saj je po TZVD poglavitna funkcija varstva pri delu ustvarjanje varnih delovnih pogojev; to pa je predvsem preventivna dejavnost, ki se mora pretežno izvrševati v delovnih organizacijah.

Varstvo pri delu je torej celokupnost tehničnih, zdravstvenih, socialnih in drugih ukrepov in sredstev, s katerimi se ustvarjajo varni delovni pogoji oz. se z njimi lahko odpravljajo vzroki poškodb in zdravstvenih okvar ljudi pri delu. Pri tem je treba poudariti 5. člen TZVD, ki pravi, da se varstvo pri delu uresničuje in pospešuje vzporedno z organiziranjem in pospeševanjem produkcijskega, tehnološkega in sploh delovnega procesa.

Celokupno dejavnost na področju varstva pri delu določa torej TZVD. Ta zakon posebej obravnava ukrepe na nekaterih važnejših področjih, npr.:

- gradbeni objekti, ki so namenjeni za delovne prostore
- delovne priprave in naprave
- gibanje ljudi na delu in transport
- ropot in vibracije
- električni tok in škodljiva sevanja
- nevarne in škodljive snovi ter požarna varnost
- zdravstveni pogoji na delu in prva pomoč
- sredstva za osebno varstvo pri delu in osebna varstvena oprema.

Za vsa navedena področja so v zakonu podane osnovne zahteve, ki morajo biti izpolnjene, da bi bilo mogoče varstvo pri delu učinkovito izvajati.

Nadalje TZVD določa obveznosti gospodarskih organizacij v zvezi z varstvom pri delu. Te obveznosti so zlasti:

- določitev norm in nalog v zvezi z izvajanjem in pospeševanjem varstva pri delu (statut in pravilnik o varstvu pri delu)
- naloge organov samoupravljanja in odgovornih oseb v gospodarskih organizacijah
- organiziranje varstva pri delu (ustanovitev posebne strokovne službe)
- poučevanje in vzgajanje oseb na delu
- določitev delovnih mest s posebnimi pogoji (na katerih je nevarnost za poškodbe ali zdravstvene okvare večja)
- periodični pregledi in preizkušanja delovnih priprav in naprav
- posebne obveznosti organizacij (obveznosti do organov za nadzorstvo nad spoštovanjem predpisov o varstvu pri delu).

Naslednje večje poglavje TZVD obravnava pravice in obveznosti oseb na delu.

Med obveznostmi oseb na delu prištevamo:

- pazljivo in vestno opravljanje dela
- uporaba vseh varnostnih naprav in sredstev
- upoštevanje predpisanih varnostnih ukrepov
- izpolnjevanje in dopolnjevanje znanja iz tvarine varstva pri delu
- pazljivo ravnanje z varnost-

no opremo in vzdrževanje le-te v brezhibnem stanju.

Med pravice oseb na delu pa štejejo:

- dodelitev vseh potrebnih varnostnih sredstev
- zahtevati izvršitev določenih varnostnih ukrepov v primeru, da je življenje ali zdravje oseb na delu ogroženo
- odklonitev dela, dokler ti varnostni ukrepi niso izvedeni
- zahtevati od odgovorne osebe, da čimbolj izčrpno prikaže nevarnosti pri delu.

TZVD nadalje določa, da se z določenimi nalogami v zvezi z izvajanjem in pospeševanjem varstva pri delu ukvarjajo posebni strokovni zavodi za varstvo pri delu ter drugi strokovni zavodi. Te določbe, kakor tudi naslednje, ki govorijo o evidenci, nadzorstvu, kaznih ter končne določbe, pa so za nas manj zanimive.

Razen TZVD se za varstvo oseb pri delu na območju SR Slovenije uporabljajo tudi določbe republiškega zakona o varstvu pri delu (začel veljati sredi leta 1966) ter predpisi, izdani na podlagi teh dveh zakonov, kakor tudi drugi predpisi, ki urejajo posamezna področja varstva pri delu. Zanimivejše določbe teh predpisov pa bomo obravnavali pozneje.

A. H.

OB ZAKLJUČKU SEZONE

Še en lep uspeh smučarjev IMP

Drugega sindikalnega prvenstva Ljubljane v veleslalomu, ki je bilo v soboto, 6. marca, v Kranjski gori, se je udeležilo okrog 500 tekmovalcev iz 68 ljubljanskih delovnih kolektivov, ki so skupaj z navijači iz podjetij in člani svojih družin naravnost preplavili Kranjsko goro. Niti hladno vreme, niti poledenela smučišča niso pokvarila vedrega razpoloženja, ki je vladalo tako na tekmovališčih kot tudi v prostorih hotela Prisank, kjer je bila popoldne razglasitev rezultatov.

Na startu so pripeli vsakemu tekmovalcu oz. tekmovalki lično značko smučarja. Tekmovalci, razvrščeni v tri starostne kategorije, so vozili na treh progah. Mlajši – do 25. leta starosti – na bolj zahtevni in daljši progi s ciljem v Brsnici, srednji – do 35. leta – in starejši – nad 35 let – pa na lažjih progah z iztekom na Podlesu. Vendar, kar se tiče starostnih omejitev, ni bilo čisto tako, ker so starejši, bolj izkušeni smučarji lahko tekmovali med mlajšimi. Tako je na primer nekdanji državni reperezentant in prvak Ludvik Dornik, čeprav je že dopolnil 40 let, tekmoval v prvi kategoriji, in še nekateri drugi tudi. Mnogi se s tem načinom niso strinjali, drugim pa je bilo vseeno.

Razumljivo je, da so večino prvih mest osvojili nekdanji reprezentanti in aktivni tekmovalci: Ljubo Bizjak in Nada Urbar v najstarejši kategoriji, Milan Bernik in Krista Fanedel v srednji kategoriji. Največje presenečenje pa je ponovno pripravil naš Franci Žakelj, ki je zmagal pri najmlajših in tako premagal favoriziranega Ludvika Dornika. Pri ženskah je v tej kategoriji zmagala Jelka Pelan.

Tekmovalce je ob zaključku prireditve pozdravil Rudi Bregar, predsednik Mestnega sveta sindikatov Ljubljana. Poudaril je razveseljivo množičnost prireditve, ki je bila le vrh poprej izvedenih tekmovalij v ljubljanskih občinah. Smučanje, je dejal Rudi Bregar, je odlična športna rekreacija, zato mu bomo tudi v bodoče v okviru ljubljanskih delovnih kolektivov posvetili še več pozornosti. Prav tako se je v imenu mestnega sindikalnega sveta, ki je bil pokrovitelj tekmo-

vanja, ter v imenu organizacijskega odbora zahvalil 33 podjetjem, ki so prispevala številne nagrade za tekmovalce, in ne nazadnje še organizatorjema prvenstva: Ljubljanski zvezi za telesno kulturo in smučarskemu klubu Snežinka, ki sta tekmovanje izvedla zadovoljivo.

Lepih pokalov in praktičnih nagrad so bili tekmovalci zares veseli. Zadnje uvrščeni

so prejeli tolažilna darila, zmagovita ekipa pa poleg pokala še kristalno vazo predsednika Skupščine mesta Ljubljane ing. Mihe Košaka.

Naše podjetje je prejelo pokal za ekipno zmago pri moških v postavi: Žakelj, ing. Naglič, ing. Štrucelj. Razen tega je Franci Žakelj prejel medaljo za osvojeno prvo mesto pri posameznikih. Vsi naši bolje uvrščeni tekmovalci so bili nagrajeni tudi s praktičnimi nagradami, katere so si lahko sami izbrali. Najvrednejšo nagrado je prejel Franci Žakelj, ki je kot zmagovalec seveda izbral prvi, in sicer 4-dnevni izlet v Prago.

Naša dekleta to pot niso nastopila.

REZULTATI

Moški I. kat.:

1. Žakelj – IMP, 2. Dornik – Zavod za avtomatizacijo, 3. Škuflek – Elektro..., 10. Mrhar – IMP itd.

Moški II. kat.:

1. Bernik – Iskra, 2. Vovk – Interkomerc, 3. – 4. Hafner – Turboinstitut in Poljanec – Saturnus... 9. ing. Štrucelj – IMP itd.

Moški III. kat.:

1. Bizjak – Turboinstitut, 2. Porenta – Javna skladišča, 3. – 4. Matjašič – Zavod za avtomatizacijo in Pokoren – Elektroprojekt... 7. ing. Naglič – IMP itd.

Ženske I. kat.:

1. Pelan – Jugotekstil, 2. Kurnik – Emona, 3. Zampar – Turboinstitut

Ženske II. kat.:

1. Fanedel – Gospodarska zbornica, 2. Mali – Avtomontaža, 3. Gradišar – Žiro

Ženske III. kat.:

1. Urbar – Emona, 2. Ruzar – Iskra

EKIPNE UVRSTITVE:

MOŠKI: 1. IMP, 2. Zavod za avtomatizacijo, 3. Elektro

ŽENSKE: 1. Emona, 2. Jugotekstil, 3. Zavod za avtomatizacijo

Skupna ekipna uvrstitev: 1. Zavod za avtomatizacijo, 2. Avtomontaža, 3. Saturnus.

NAŠ NAJBOLJŠI SMUČAR SEZONE

Franci Žakelj iz TEN

V letošnji smučarski sezoni je zabeležil vrsto sijajnih tekmovalnih rezultatov. Najprej je v januarju zmagal na izbirnih tekmah IMP v Kranjski gori, ki so služile za sestavo naše ekipe za nastop na ŠIG 71. Nato je v februarju na IX. zimskih ŠIG 71 v skupini najmlajših zasedel odlično 5. mesto med elitno konkurenco, ki predstavlja pravzaprav vrh jugoslovanskega smučanja. Ob zaključku tekmovalne sezone pa je postal še zmagovalec v najmlajši grupi na sindikalnem prvenstvu Ljubljane v veleslalomu.

Na vprašanje, kje je iskati skrivnost teh njegovih uspehov v smučanju, je odgovoril skromno:

„V smoli drugih in verjetno tudi v razmeroma slabši konkurenci...“

Sicer pa smatra, da je kvaliteten nivo našega delovnega kolektiva tudi na športnem področju zelo visok, treba pa bi bilo poskrbeti za še večjo množič-

nost, s posebnim poudarkom na pritegnitvi žena in deklet k športnemu udejstvovanju.

Franci Žakelj je sedaj star 23 let, doma je iz Žirov, kot elektrotehnik je že 2 leti zaposlen v konstrukciji naše Tovarne elektronaprav. Smučati je začel že v zgodnji mladosti, vendar ni imel priložnosti, da bi aktivno tekmoval, razen eno leto pri

Alpini v Žirih. Razen s smučanjem se aktivno ukvarja še z namiznim tenisom in z velikim uspehom zastopa naše podjetje tudi na letnih športnih igrah. Nasploh preživi svoj prosti čas največ na športnih igriščih, kot tekmovallec ali pa kot gledalec. V našem kolektivu je, kot pravi, zelo zadovoljen, zlasti še zato, ker mu je tu omogočeno, da lahko pokaže svoje športne sposobnosti. Kot mladega tehnika s sorazmerno nizkimi osebnimi dohodki pa ga tare stanovanjsko vprašanje: sedaj prebiva v samskem domu skupaj s še tremi kolegi in najbrž ni neskromno, če si želi lastno sobo in bolj urejenega življenja.

Je tudi redni obiskovalec nogometnih tekem in smatra, da bo Olimpija na koncu prvenstva osvojila tretje mesto, predvsem po zaslugi Popivode in Amerška.

Ko smo se v našem razgovoru povrnili k smučar-

nju, je še povedal, da je bil zmage na sindikalnem prvenstvu Ljubljane še posebno vesel, ker mu je prinesla tudi zelo lepo nagrado: 4-dnevni izlet v Prago. Na vprašanje, kako da so imeli nekateri naši že prekaljeni smučarji v letošnji sezoni manj uspeha, pa je s prepričanjem povedal:

„Vsi naši najboljši smučarji so imeli v letošnji sezoni izredno smolo, in sicer povsod, kjer smo nastopali skupaj.“

UTRINKI

Odsev uspeha IMP na ŠIG 71: na letošnjih smučarskih tečajih SK Novinar je (bolj ali manj) aktivno sodelovalo rekordno število nadobudnih smučarjev IMP.

Novi ljudje so samo tisti, ki znajo uspešno izpolniti nove naloge.